

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра садівництва ім. проф. В. Л. Симиценка

ЗАТВЕРДЖЕНО
Агробіологічний факультет
«18» червня 2026 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОРГАНІЧНЕ ПЛОДІВНИЦТВО ТА ВИНОГРАДАРСТВО»

Галузь знань Н. Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність Н1 «Агрономія»
ОПП Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство
Факультет Агробіологічний

Розробник к. с.-г. наук, доцент Мазур Борис Миколайович

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна ОРГАНІЧНЕ ПЛОДІВНИЦТВО ТА ВИНОГРАДАРСТВО є обов'язковою компонентою і відноситься в освітній програмі до циклу спеціальної (фахової) підготовки. Вивчення цієї дисципліни формує у майбутніх фахівців спеціальності Н1 «Агрономія» знання і навички з технологій виробництва органічних плодів і ягід.

Органічне плодівництво та виноградарство

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	Н. Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина	
Спеціальність	Н1 «Агрономія»	
Освітня програма	«Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»	
Освітній ступінь	Другий (освітньо-науковий) Магістр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	210	
Кількість кредитів ECTS	7	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	150 год.	
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Органічне плодівництво та виноградарство» є теоретичні знання законодавчих особливостей органічної сертифікації садів, ягідників та виноградників та професійні навички щодо

ведення садівничого господарства відповідно до системи органічного плідівництва або виноградарства.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Органічне плідівництво та виноградарство»: плідівництво, виноградарство, захист плодових та ягідних культур, живлення рослин

Набуття компетентностей:

Інтегрована компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері садівництва та виноградарства під час здійснення професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 5. Здатність розробляти адаптивні системи землеробства для сільськогосподарських установ.

СК 8. Здатність до розробки і оптимізації елементів технологій вирощування малопоширених плодових та овочевих культур, у тому числі за органічного виробництва

Програмні результати навчання (ПРН):

РН12. Впроваджувати елементи новітніх технологій вирощування малопоширених плодових та овочевих культур з адаптацією їх до конкретних умов культивування і органічних технологій.

2. Програма та структура навчальної дисципліни; повного терміну денної (заочної) форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
Змістовна частина 1. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ПЛОДІВНИЦТВА ТА ВИНОГРАДАРСТВА В УКРАЇНІ										
Тема 1. Загальна концепція органічного плодівництва та виноградарства, його поширення у світі.	24	4	4		16					
Тема 2. Цілі, завдання і закони органічного плодівництва та виноградарства	24	4	4		16					
Тема 3. Органічне плодівництво та виноградарство в Україні.	24	4	4		16					
Тема 4. Організація органічних господарств	20	2	2		16					
Разом	92	14	14		64					
Змістовна частина 2. ТЕОРЕТИЧНА ТА МЕТОДИЧНА БАЗА ОРГАНІЧНОГО ПЛОДІВНИЦТВА ТА ЙОГО ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ										
Тема 5. Живлення в органічному плодівництві та ягідництві	26	2	2		16					
Тема 6. Живлення в органічному виноградарстві	22	2	2		16					
Тема 7. Захист рослин в органічному плодівництві та виноградарстві	22	4	4		18					
Тема 8. Сертифікація та маркетинг органічної продукції плодівництва та виноградарства.	22	4	4		18					
Тема 9. Економічна ефективність органічного плодівництва та виноградарства	22	4	4		18					
Разом	118	16	16		86					
Усього годин	210	30	30		150					

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна концепція органічного плідівництва та виноградарства, його поширення у світі.	4
2	Цілі, завдання і закони органічного плідівництва та виноградарства	4
3	Органічне плідівництво та виноградарство в Україні	4
4	Організація органічних господарств	2
5	Живлення в органічному плідівництві та ягідництві	2
6	Живлення в органічному виноградарстві	2
7	Захист рослин в органічному плідівництві та виноградарстві	4
8	Сертифікація та маркетинг органічної продукції плідівництва та виноградарства.	4
9	Економічна ефективність органічного плідівництва та виноградарства	4
	Разом	30

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розрахунок балансу поживних елементів в ґрунтах господарства за різних систем землеробства	4
2	ЕМ-технологія, ЕМ-препарати для плодкових культур та винограду	4
3	Органічні методи боротьби з бур'янами в насадженнях плодкових культур та винограду	4
4	Органічні методи захисту плодкових культур та винограду від хвороб та шкідників.	4
5	Розрахунок потреби ентомофага для боротьби зі шкідниками плодкових рослин та винограду	4
6	Переваги і недоліки органічного плідівництва та виноградарства	2
7	Складання технологічної карти органічного вирощування зерняткових та кісточкових культур	4
8	Складання технологічної карти органічного вирощування ягідних культур	2
9	Складання технологічної карти органічного вирощування винограду	2
	Разом	30

5. Теми самостійних робіт

№з/п	Тема та зміст розділу	Кількість
------	-----------------------	-----------

		годин
1	Роль мікроорганізмів у живленні плодових рослин	8
2	Альтернативні заходи захисту рослин у системі органічного плодівництва	10
3	Повітряне живлення багаторічних рослин. Значення фотосинтезу	8
4	Позакореневе живлення плодових та ягідних культур	10
5	Біологічна фіксація азоту, її значення для живлення багаторічних рослин	10
6	Бобові культури, як фактор біологізації сівозмін	8
7	Маркування органічної продукції	10
8	Вибір ґрунту під закладку органічного саду	10
9.	Фізіологічно активні речовини	8
10	Діагностика живлення багаторічних рослин	8
11	Види кислотності в ґрунті	8
12	Бактеріальні препарати для захисту плодових культур проти хвороб та шкідників	10
13.	Відношення багаторічних рослин і мікроорганізмів до реакції ґрунту та вапнування	8
14	Визначення необхідності проведення вапнування ґрунту	8
15	Строки і способи внесення вапнякових матеріалів у ґрунт, період їх дії.	8
16	Бактеріальні та рістактивуючі препарати.	8
17	Матеріально-технічне забезпечення технологій органічного виробництва плодів і ягід	10
Разом		150

6. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- залік;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист лабораторних та практичних робіт;

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ПЛОДІВНИЦТВА ТА ВИНОГРАДАРСТВА В УКРАЇНІ		
Розрахунок балансу поживних елементів в ґрунтах господарства за різних систем землеробства	ПРН12. Впроваджувати елементи новітніх технологій вирощування малопоширених плодових та овочевих культур з адаптацією їх до конкретних умов культивування і органічних технологій	5
ЕМ-технологія, ЕМ-препарати для плодових культур та винограду		5
Органічні методи боротьби з бур'янами в насадженнях плодових культур та винограду		5
Органічні методи захисту плодових культур та винограду від хвороб та шкідників.		5
Самостійна робота		20
Модульна контрольна робота 1		60
Разом за модулем 1		100
Модуль 2. ТЕОРЕТИЧНА ТА МЕТОДИЧНА БАЗА ОРГАНІЧНОГО ПЛОДІВНИЦТВА ТА ЙОГО ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ		
Розрахунок потреби ентомофага для боротьби зі шкідниками плодових рослин та винограду	● ПРН12. Впроваджувати елементи новітніх технологій вирощування малопоширених плодових та овочевих культур з адаптацією їх до конкретних умов культивування і органічних технологій	5
Переваги і недоліки органічного плідівництва та виноградарства		5
Складання технологічної карти органічного вирощування зерняткових та кісточкових культур		5
Складання технологічної карти органічного вирощування ягідних культур		5
Складання технологічної карти органічного вирощування винограду		5

Самостійна робота 2 модуль		15
Модульна контрольна робота 2		60
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M_1+M_2)/2*7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Разом за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюють на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад,
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові покликання на використану
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за

9. Рекомендовані джерела інформації

1. Підручники, монографії, навчальні посібники, наукові видання, науковопубліцистичні роботи (статті, методичні рекомендації, матеріали конференцій).
2. Інтернет – ресурси та інший матеріал для самостійної роботи.
3. Технічні засоби

основна

1. Веремеєнко С.І. Біологічні системи землеробства: навч. посіб./ С. І. Веремеєнко, С. С. Трушева. – Рівне : НУВГП, 2011. – 196 с.
2. Агроекологічні основи високоефективного вирощування польових

культур у сівозмінах біологічного землеробства /за ред. І.А.Шуvara. – Львів: Українські технології, 2003. – 36 с.

3. Зінченко О.І., О.С. Біологічне рослинництво: навч. посіб. / О.І. Зінченко, О.С. Алексеева, П.М. Приходько. – К.: Вища школа, 1996. – 239 с.

4. Лихочвор В.В. Біологічне рослинництво: навч. посіб. / В.В. Лихочвор. – Львів: НВФ "Українські технології", 2004. – 312 с.

5. Шувар І.А. Екологічне землеробство: підруч. / І.А. Шувар. – К.: Вища школа, 2006. – 333 с.

Допоміжна

1. Відтворення родючості ґрунтів у ґрунтозахисному землеробстві: наук. монографія НАУ / за ред. М.К. Шикли. – К.: ПФ "Оранта", 1998. – 680 с.

2. Кисіль В.І. Біологічне землеробство в Україні: проблеми і перспективи / В.І. Кисіль. – Харків: вид-во "Штрих", 2000. – 161 с.

3. Вовк В.І. Сертифікація органічного сільського господарства в Україні: сучасний стан, перспективи, стратегія на майбутнє / В.І. Вовк // Органічні продукти харчування. Сучасні тенденції виробництва і маркетингу: матеріали Міжнар. семінару. – Львів, 2004. – С.3–7.

4. Созінов О.О. Агросфера України у ХХІ столітті / О.О. Созінов // Вісник НАНУ. – 2001. № 10. – С.53-59.

5. Трушева С.С. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни "Біологічні системи землеробства та плідівництва" студентами спец. "Садівництво та виноградарство". – Київ: НУБіП. 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/5727>

6. Методичні рекомендації для впровадження у виробництво "Модель системи екологічного землеробства в Лісостепу України"/ За ред. С.М. Кравченка. – Київ: Науково-методичний центр аграрної освіти, 2008. – 36 с.

7. Гринчук П.Д. Урожайність культур і продуктивність сівозмін за умов біологізації землеробства / П. Д. Гринчук, М.П. Андрощук // Землеробство. – Київ: Урожай. – 1996. вип. 71. – С.23 – 28.

8. Шувар І.А. Біологічне землеробство на шляху вдосконалення енергетичної системи "ґрунт – добрива - рослина" / І.А. Шувар // Сільський господар. – 2005. №№ 7 – 8. – С. 23 – 25.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua/>

2. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

4. National Organic Standard. Board Recommendations (National Organic Program USDA) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifoam.org/>

5. IFOAM Basic Standards (approved by the IFOAM General Assembly, Victoria, Canada, August 2002) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifoam.org/>

Впровадження принципів сталого розвитку України на основі розробки еколого-економічної моделі розвитку сировинної галузі та збереження біоресурсів України в сучасних умовах / Звіт проекту ПРООН "Програма сприяння сталому розвитку в Україні" / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.undpsust.kiev.ua/Docs 1u.htm/](http://www.undpsust.kiev.ua/Docs%201u.htm/)